

Clinical Tracer : โรคเอดส์ HIV/AIDS

โรงพยาบาล	ชุมแสง อ. ชุมแสง จ. นครสวรรค์
สาขา	อายุรกรรม
สถานะทางคลินิก	โรค HIV/AIDS
วันที่	20 ตุลาคม 2557

1. บริบท

โรงพยาบาลชุมแสงได้มีการพัฒนาระบบบริการรักษาผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2539จนถึงปัจจุบัน ซึ่งผลการรักษาด้วยยาต้านไวรัสเอดส์สามารถลดอัตราการเจ็บป่วยและเสียชีวิตของผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ ได้ เติมเกณฑ์การรักษาผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ด้วยยาต้านไวรัส เริ่มให้ที่ระดับ $CD4 \leq 200 \text{ cell/mm}^3$ หรือ $CD4 \leq 250 \text{ cell/mm}^3$ ในผู้ป่วยเอดส์ ในปีงบประมาณ 2555 ได้มีการปรับเกณฑ์การเริ่มยาต้านไวรัสที่ $CD4 \leq 350 \text{ cell/mm}^3$ เพื่อให้ผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ได้รับยาต้านเร็วขึ้น ส่งผลให้มีสุขภาพแข็งแรง ลดอัตราการเสียชีวิตใน 1 ปีแรกที่เริ่มรับยา

ผลการวัดคุณภาพการดูแลรักษาผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ของโรงพยาบาลชุมแสง พบว่าค่ามัธยฐานของระดับCD4 ของผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ที่เริ่มยาต้านไวรัสต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดมาก จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าผู้ติดเชื้อหลายรายไม่เปิดเผยตัว ไม่เปิดเผยผลเลือดกับคู่และไม่เข้ารับบริการที่สถานบริการของรัฐ จะเข้ารับบริการเมื่อมีอาการป่วยหนัก บางส่วนตรวจพบการติดเชื้อเมื่อสุขภาพยังแข็งแรง ไปทำงานต่างจังหวัด จะกลับมาอยู่ในพื้นที่เมื่อมีอาการป่วยด้วยโรคแทรกซ้อนและระดับCD4ต่ำมาก

2 .ประเด็นคุณภาพ /ความเสี่ยงที่สำคัญ

1. การเข้าถึงบริการคลินิกยาต้านไวรัสของผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์
2. ผู้ป่วยรายใหม่เสียชีวิตหลังจากเริ่มรับการรักษา

3. เป้าหมายการพัฒนา

1. ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ เริ่มการรักษาด้วยยาต้านไวรัสตามเกณฑ์
2. ลดอัตราการเสียชีวิตใน 1 ปีแรกหลังจากเริ่มยาต้านไวรัส

4. กระบวนการพัฒนาเพื่อให้ได้คุณภาพ

การเข้าถึงบริการ

- ให้บริการปรึกษาก่อนตรวจเลือดกลุ่มเสี่ยงในทุกแผนกของสถานบริการ และกลุ่มที่เข้าถึงยาก
 - แผนกฝากครรภ์ ส่งเสริมให้การปรึกษาแบบคู่ พบการติดเชื้อรายใหม่ 1.93% พบคู่ผลเลือดต่าง

- 3. กลุ่มและพร้อมเปิดเผยผลเลือดกับคู่ 100%
- กลุ่มชายรักชาย พบการติดเชื้อรายใหม่ 20 %
- หญิงบริการพบการติดเชื้อรายใหม่ 7.14 %

การคัดกรองและประเมิน

- เน้นให้การปรึกษาและสร้างความตระหนัก เรื่องการดูแลสุขภาพและการตรวจระดับCD4 ทุก 6 เดือนในกลุ่มผู้ติดเชื้อที่ระดับCD4 >350 cell/mm³ เพื่อให้เข้าถึงบริการยาต้านไวรัสได้อย่างรวดเร็ว

การดูแลรักษาและการส่งต่อ

- จัดระบบให้การปรึกษาเตรียมความพร้อมเรื่องการรักษาด้วยยาต้านไวรัส เช่น ความสำคัญของการได้รับยาต้านไวรัส การปฏิบัติตนเมื่อรับยา ในผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ระดับCD4 <350 cell/mm³
- ประชาสัมพันธ์โครงการตรวจเลือดโดยความสมัครใจ “ตรวจ เพื่อก้าวต่อ” ในชุมชน ผ่านอสม.แกนนำผู้ติดเชื้อ เสียตามสาย วิทยุชุมชน และให้ความรู้ผ่านโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
- จัดกิจกรรมโดยเน้นถึงความตระหนัก ให้ความรู้ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในกลุ่มเสี่ยง และประชาชน เพื่อลดผู้ติดเชื้อรายใหม่

5. ผลการพัฒนา

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	2554	2555	2556	2557
1. ค่ามัธยฐานของระดับCD4 ในผู้ป่วย/ผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่เริ่มรับยาต้านไวรัสในปีที่ประเมิน	เริ่มที่ CD4 \leq 200 ปี55-57 เริ่มที่ CD4 \leq 350	153	35	47	148
2. อัตราการเสียชีวิต ของผู้ป่วย/ผู้ติดเชื้อเอชไอวีในปีแรกที่เริ่มรับยาต้านไวรัส	< 10%	28.6	21.4	17.39	10

6. แผนการพัฒนาต่อเนื่อง

1. ติดตามเยี่ยมบ้านผู้ป่วยที่รับยาต้านไวรัสเอดส์ รายใหม่ทุกรายเพื่อประเมินผลการรักษา และช่วยแก้ปัญหาที่มักเกิดขึ้นในช่วงแรกของการกินยา เช่น กินยาผิด และอาการข้างเคียงของยา
2. รณรงค์เรื่องการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยและประสานกับชุมชนเพิ่มจุดกระจายถุงยางอนามัย เพื่อลดการติดเชื้อรายใหม่